

prikjes of schrapjes in de huid van het entveld gemaakt. Meer dan vijf of minder dan vijf is in strijd met de wet."

Het wil mij toeschijnen, dat deze laatste „wenk" aanleiding zal geven tot misverstand. Wat toch is het geval? In het Kon. besluit van 29 Febr. 1912, S. 97 staat in art. 3: „Bij elke inenting worden met het, met entstof bedeelde, instrument vijf schrapjes van ongeveer één centimeter lengte en ongeveer twee centimeters van elkaar verwijderd, of vijf prikjes, ongeveer twee centimeters van elkaar verwijderd, in de huid van het entveld gemaakt".

Werden dus vroeger *aanbevolen prikjes of sneetjes*, nu worden *voorgeschreven prikjes of schrapjes*. Dit evenwel daargelaten. Iets anders is, dat veel artsen het nu zóó opvatten, alsof voortaan vijf prikjes of schrapjes voldoende is voor één persoon.

Allereerst zij opgemerkt, dat in boven aangehaalde Wenk van 1912 blijkbaar vergeten zijn de woorden: „in de huid van het entveld", zoodat die zin moet luiden: „Meer dan vijf of minder dan vijf *in de huid van het entveld* is in strijd met de wet."

Vindt nu de vereeniging ter bevordering der koepokinenting tegenwoordig vijf prikjes of schrapjes voldoende, dus had zij vroeger te veel aangeraden? Of is de koepokstof sterker geworden? Of is zij van meening, dat de wet vijf prikjes of schrapjes, niet meer en niet minder verplichtend stelt voor één persoon? Of bedoelt zij één entveld op elken arm? Wat bedoeld wordt is uit de Wenken niet op te maken, juist omdat de woorden „in de huid van het entveld" zijn weggelaten. Nergens staat in de wet, dat één persoon maar één entveld mag hebben. Dit wordt blijkbaar overgelaten aan de geneesheeren, maar deze zullen hun licht toch moeten opsteken bij de bereiders der koepokstof.

De eene leek zal nu vragen: is de vaccine tweemaal zoo sterk als vroeger, de andere leek zal er een begin van het verdwijnen der vaccinatie in zien.

Het is dus te hopen, dat deze wenken verduidelijkt worden.

Boskoop, 20 Januari 1913.

H. H. VAN EIJK.

DE NIEUW-MODELS INENTINGSBEWIJZEN.

I.

Gelijk waarschijnlijk de meeste huisartsen kreeg ook ik deze week een bezending nieuwe „pokkenbriefjes" thuis. Met gemengde gevoelens heb ik dezen overvloed van papier en drukinkt bewonderd en nagelezen!

Dat de formulieren veranderd zijn in overeenstemming met het nieuwe Kon. besluit, wie zou dat laken? Dat zij onhandelbaar grooter gemaakt zijn, ook dat is mijn zaak niet, hoewel wat meer rekening gehouden had kunnen worden met de ruimte in een doktersschrijftafel. Erger echter lijkt mij de nieuwe methode van het afdrucken der voornaamste artikelen van het Kon. besluit, op de achterzijde! Dit is iets nieuws, waarvan ik de noodzakelijkheid niet inzie! Ook op de oude vaccinatie-biljetten staan de betrekkelijke wetsbepalingen niet. Dit is m. i. zeer terecht, daar ieder burger geacht wordt de wet te kennen. Op deze wijze consequent doorgaande moest met de geboorteacte wel het burgerlijk en strafwetboek medegegeven worden!

Ik voorzie echter voor ons weder onnoodige moeite en last, misschien wel

kans op chantage-processen van deze nieuwigheid. Een kleine afwijking in de uitvoering der vaccinatie kan reeds kans hebben door den een of anderen „pokkentegenstander” geëxploiteerd te worden. En stel een kind sukkelt toevalligerwijze eenigen tijd na de vaccinatie (wat door onverstandige ouders soms juist aan de vaccinatie wordt toegeschreven), wie weet of wij niet voor schadevergoeding zullen worden aangesproken als hebbende het kind gevaccineerd in strijd met art. 1.

Neen! dergelijke voorlichting lijkt mij geen wijs beleid van den wetgever, doch meer de uiting van een streven om de vaccinatie toch vooral als een zeer ernstigen ingreep voor te stellen waarvan zeer veel afhangt, inplaats van een allereenvoudigste kunstbewerking, die een zegen is geworden voor de menschheid.

Ten slotte lijkt het ook zeer ernstig ter overdenking waard of de methode, om door een Koninklijk besluit aan den arts voor te schrijven hoe hij een bepaalden chirurgischen ingreep behoort te verrichten, vereenigbaar is met de vrijheid, die aan elk wetenschappelijk gevormd man gelaten moet worden om de z. i. *individueel* juiste methode toe te passen!

Amsterdam, 9 Januari 1913.

C. F. BOSCH.

II.

Het heeft zijn nut, dat collega PINKHOF het nieuwe model n°. 1 voor de inentingten ter sprake bracht. Hij had op meer verkeerdheden kunnen wijzen, o. a. op het vetgedrukte N. B., dat aldus luidt: „Het verdient aanbeveling het geboortebewijs van den in te enten persoon bij de inenting mede te brengen”. Wanneer dit biljet dus den ouders ter hand wordt gesteld, dan kunnen zij vernemen wat aanbeveling verdient, dat zij gedaan *hadden*! Mosterd na den maaltijd dus.

Voor het neerschrijven van naam en voornamen voluit is een ruimte beschikbaar van 6.8 cM.! Althans op het officiële model, dat in Arnhem ter beschikking wordt gesteld.

Daar collega PINKHOF een vage hoop koestert, dat op zijn aanmerkingen bij het vaststellen van model 1914 zal worden gelet, meende ik ook deze opmerkingen er bij te moeten voegen.

Gaarne had ik gezien, dat hij langer had stilgestaan bij het op de achterzijde vermelde art. 1 van het Kon. besluit van 29 Februari 1912. In de eerste zinsnede lezen wij: „De geneeskundige gaat tot de inenting niet over, dan na zich te hebben overtuigd van den gezondheidstoestand van den in te enten persoon”.

Welk een gevaren bergt dit, in het algemeen billijke, voorschrift in zich! Treedt na de inenting een ziekte op en wordt deze, zooals herhaaldelijk gebeurt, in oorzakelijke verband gebracht met de inenting, dan zal de arts in 99 pCt. van de gevallen, vrees ik, schuldig bevonden worden aan overtreding van dit voorschrift en zal hij zulks bij een eisch tot schadeloosstelling tot zijn nadeel bespeuren. Welke reden toch is er, een oogenschijnlijk gezond kind in al zijn functies na te gaan, al moet men erkennen, dat zulk een uiterlijk bedriegen kan? Men kan zich daarom voortaan m. i. niet onttrekken aan de verplichting elk kind, dat men gaat inenten, volledig te „keuren”.